

CURTEA
DE APEL CHIȘINĂU

2043, mun. Chișinău, str. Teilor 4
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Tel. (022) 409-209

CHIȘINĂU
COURT OF APPEAL

4 Teilor str., Chișinău 2043
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Tel. (022) 409-209

Nr. 4-35/19-2024 O. Ch. 24

Dosarul civil Nr.: 2ri-706/23

Curtea Constituțională
Chișinău, str. A. Lăpușeanu 28, MD-2004

Curtea de Apel Chișinău vă expediază, pentru examinare conform competenței, sesizarea formulată de reprezentantul BC "Moldova-Agroindbank" SA, Oleg Palii, în cadrul examinării cauzei civile la acțiunea înaintată de BC "Moldova-Agroindbank" SA către S.R.L. "Arbomax" privind verificarea constituționalității sintagmei "și produce efecte din momentul recepționării declarației" din prevederile art. 974 alin. (4) din Codul Civil.

Anexe:

1. Copia încheierii Curții de Apel Chișinău din 30.01.2024 privind ridicarea excepției de neconstituționalitate (4 file);
2. Cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate (3 file)
3. Sesizarea (7 file).

Judecătorul
Curții de Apel Chișinău

Cojocaru Olga

**Sesizare privind excepția de neconstituționalitate
a unor prevederi din art.974 alin.(4) din Codul civil**

A. Autorul excepției de neconstituționalitate

A.2. Persoană juridică

1. Denumire și sediu: B.C. "MAIB" S.A., MD-2012, mun. Chișinău, str. 31 August 1989, 127

2. Numărul și data înregistrării: IDNO 1002600003778, 21.05.2001

3. Numele administratorului: Shagidze Giorgi

5. Reprezentant:

Radu Costin

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecării instanței de drept comun

1. Pe rolul Curții de Apel Chișinău, se află în examinare cauza civilă la cererea de recurs depusă de B.C. "MAIB" S.A. ("Banca") împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Central, nr. 2i-465/22 din 23.11.2023.

2. În fapt, între Banca și "Arbomax" S.R.L. ("Arbomax") au fost încheiate două contracte de credit, după cum urmează:

- nr. S190484/805 din 05.07.2019, în baza căruia Banca a deschis lui Arbomax o linie de credit revolving pe termen mediu, cu limita datoriei de 3 000 000 USD sau echivalentul acestei sume totale sau parțiale în MDL, cu data limită de rambursare: 03.02.2023;

- nr. S200938/805 din 29.09.2020, în baza căruia Banca a acordat lui Arbomax un credit în sumă de MDL 5 782 446, cu data limită de rambursare: 29.09.2020.

Pentru asigurarea rambursării creditelor primite, achitării dobânzii și plăților aferente, Arbomax a gajat/ipotecat în beneficiul Băncii mai multe bunuri, din contul cărora urmează a fi satisfăcute creanțele Băncii în mod prioritar.

3. Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Central, nr. 2i-465/22 din 28.02.2023, instanța de judecată a constatat insolvabilitatea Arbomax.

Având în vedere că Arbomax nu și-a executat obligațiile sale de rambursare a creditelor acordate de Bancă, la data de 19.03.2023 ultima a depus în adresa instanței de insolvabilitate o cerere de admitere a creanțelor prin care a solicitat validarea creanței sale față de Arbomax în mărime de MDL 64 238 188, 23, în calitate de creanță garantată.

4. Administratorul de insolvabilitate Arbomax nu a inclus creanța Băncii în tabelul definitiv al creanțelor Arbomax. În legătură cu această neinclușdere, la data de 19.05.2023 Banca a depus o contestație la tabelul definitiv al creanțelor creditorilor Arbomax.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Central, nr. 2i-465/22 din 23.11.2023, instanța de insolvabilitate a respins contestația Băncii ca neîntemeiată. Potrivit acestei încheieri, instanța de insolvabilitate și-a bazat soluția sa inclusiv pe prevederile art.974 alin.(4) din Codul civil (a se vedea pag. 16, paragraful 5 din încheiere).

C. Obiectul sesizării

5. Prezenta sesizare are drept obiect, examinarea și verificarea constituționalității sintagmei: „și produce efecte din momentul recepționării declarației” din prevederile alin.(4) al art.974 din Codul civil nr.1107-XV din 6 iunie 2002 (“Cod civil”).

6. Redacția integrală a art.974 alin.(4) din Cod civil în baza căruia, printre altele, instanța de insolabilitate și-a întemeiat soluția sa:

Compensarea se face prin declarație față de cealaltă parte și produce efecte din momentul recepționării declarației. Declarația nu produce efecte dacă este afectată de modalități sau dacă contravine dispozițiilor prezentei secțiuni.

7. Prevederi relevante din Codul civil:

Articolul 974. Dispoziții generale cu privire la compensare

(1) Compensarea este stingerea reciprocă a unei obligații și a unei creanțe opuse, certe, lichide, de aceeași natură și exigibile.

(2) Termenul suplimentar acordat pentru plata unei creanțe scadente nu împiedică compensarea.

(3) Compensarea este posibilă și atunci când creanțele nu sânt scadente, dar titularii lor consimt.

(4) Compensarea se face prin declarație față de cealaltă parte și produce efecte din momentul recepționării declarației. Declarația nu produce efecte dacă este afectată de modalități sau dacă contravine dispozițiilor prezentei secțiuni.

Articolul 975. Compensarea judiciară

(1) La cererea creditorului care invocă un interes justificat, compensarea poate fi pronunțată de către instanța de judecată, chiar dacă una dintre creanțe, deși este certă, încă nu este lichidă sau exigibilă. Dacă nu s-a dispus altfel, compensarea produce efecte din data rămânerii definitive a hotărârii judecătorești.

(2) Instanța de judecată nu poate refuza compensarea creanțelor reciproce conexe doar din motiv că una dintre creanțe nu este lichidă sau exigibilă. În acest caz, se consideră că compensarea a produs efecte din momentul când prima dintre ele a devenit scadentă. Dobândirea de către terți a unor drepturi asupra uneia dintre creanțe nu împiedică debitorul să opună compensarea.

Articolul 976. Compensarea convențională

Părțile pot conveni să stingă toate creanțele reciproce, prezente sau viitoare, prin compensare. Această compensare produce efecte din momentul încheierii contractului de compensare sau, în cazul obligațiilor viitoare, din momentul când ambele vor fi născute.

8. Învederăm Onoratei Curți faptul că prevederile sesizate țin de competența sa *ratione materiae*, în conformitate cu articolul 135 alin.(1) lit. a) din Constituție, respectiv, cad sub incidența controlului de constituționalitate din motivele ce urmează mai jos:

- Sesizarea este depusă de către un **subiect** împuternicit – B.C. “MAIB” S.A. are calitatea de recurent în cauza pendinte pe rolul Curții de Apel Chișinău, dosar nr. 2ri-706/23, fiind reprezentat

în mod corespunzător de Radu Costin, în baza procurii nr.C220A16/25 din 25.05.2022 anexată la dosar. Or, Potrivit pct. 1 din dispozitivul Hotărârii Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016, în sensul articolului 135 alineatul (1) literele a) și g) coroborat cu articolele 20, 115, 116 și 134 din Constituție, excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de oricare dintre părți sau de reprezentantul acesteia.

- **Obiectul** sesizării îl constituie prevederile Codului civil, și anume – sintagma din art.974 alin.(4) din Codul civil. În acest sens, Codul civil, în calitate de lege organică, adoptat de Parlamentul Republicii Moldova și intrat în vigoare la data de 12 iunie 2003, intră în categoria de acte pasibile de a fi supuse controlului de constituționalitate în sensul art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție.
- Prevederile contestate urmează a fi **aplicate** la soluționarea cauzei – or în cauza pendinte pe rolul Curții de Apel Chișinău, urmează a fi pusă în discuție aplicabilitatea și interpretarea compensării în calitate de modalitate a stingerii obligației prevăzută la art.974 Cod civil.
- Curtea Constituțională **nu s-a expus anterior** printr-o hotărâre asupra prevederilor ce constituie obiectul prezentei sesizări.

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție¹

9. Considerăm incident dreptul din Constituție prevăzut la **articolul 23** [*Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*], la **articolul 26** [*Dreptul la apărare*], la **articolul 46** [*Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia*], la **articolul 54** [*Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*] și la **articolul 127** [*Proprietatea*] din Constituție. Mai jos sunt textele de lege constituțională direct incidente la caz.

Articolul 23.

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

- (1) *Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.*
- (2) *Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.*

Articolul 26.

Dreptul la apărare

- (1) *Dreptul la apărare este garantat.*
- (2) *Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.*
- (3) *În tot cursul procesului părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.*
- (4) *Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.*

Articolul 46.

Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

- (1) *Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului, sânt garantate.*
- (2) *Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.*
- (3) *Averea dobândită licit nu poate fi confiscată. Caracterul licit al dobândirii se prezumă.*

¹ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va argumenta de ce consideră aplicabil unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție, adică va argumenta dacă există o ingerință în unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție.

- (4) *Bunurile destinate, folosite sau rezultate din infracțiuni ori contravenții pot fi confiscate numai în condițiile legii.*
- (5) *Dreptul de proprietate privată obligă la respectarea sarcinilor privind protecția mediului înconjurător și asigurarea bunei vecinătăți, precum și la respectarea celorlalte sarcini care, potrivit legii, revin proprietarului.*
- (6) *Dreptul la moștenire a proprietății private este garantat.*

Articolul 54.

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

- (1) *În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.*
- (2) *Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sânt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.*
- (3) *Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.*
- (4) *Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.*

Articolul 127.

Proprietatea

- (1) *Statul ocrotește proprietatea.*
- (2) *Statul garantează realizarea dreptului de proprietate în formele solicitate de titular, dacă acestea nu vin în contradicție cu interesele societății.*
- (3) *Proprietatea publică aparține statului sau unităților administrativ-teritoriale.*
- (4) *Bogățiile de orice natură ale subsolului, spațiul aerian, apele și pădurile folosite în interes public, resursele naturale ale zonei economice și ale platoului continental, căile de comunicație, precum și alte bunuri stabilite de lege, fac obiectul exclusiv al proprietății publice.*

10. Articolele 46 și 127 din Constituție se referă la dreptul de proprietate, protecția acestuia și, respectiv, limitele de intervenire asupra acestuia. În acest sens, este stabilit că dreptul de proprietate este garantat, iar statul ocrotește proprietatea.

În acest context, notăm că potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului ("CtEDO"), conceptul „bunuri” din prima parte a art. 1 din Protocolul nr. 1 al Convenției Europene a Drepturilor Omului ("CEDO") este unul autonom, care include atât „bunurile actuale”, cât și activele, inclusiv creanțele, despre care reclamantul poate susține că are cel puțin o „așteptare legitimă”.

11. Articolul 23 alin.(2) din Constituție, stabilește care este standardul de calitate al legii și al actelor normative în ceea ce privește *drepturile și îndatoririle* persoanelor.

În acest context, jurisprudența CtEDO stabilește că legea trebuie să fie accesibilă pentru persoanele vizate, clară și previzibilă în privința efectelor sale, adică trebuie să fie formulată cu o suficientă precizie pentru a le permite persoanelor vizate – dacă este necesar, cu o consiliere juridică adecvată – să prevadă, în mod rezonabil, consecințele pe care le presupune o anumită acțiune și să-și conformeze conduita.

12. Articolul 26 din Constituție reglementează dreptul de apărare care este garantat, în acest sens Fiecare om având dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

Totodată, Articolul 54 din Constituție statuează că orice restrângeri a exercițiului drepturilor și libertăților trebuie să fie *prevăzute de lege*. Expresia "prevăzută de lege" presupune, inter alia, un caracter previzibil suficient al termenilor legali pentru a le oferi persoanelor indiciile corespunzătoare cu privire la circumstanțele și condițiile în care autoritățile pot recurge la măsuri care le afectează drepturile garantate de Constituție.

13. La caz, impunerea unui efect imediat al compensării (care începe din momentul recepționării declarației) ar putea presupune, în esență, lipsirea de proprietate (creanță) a părții care a recepționat declarația, or aceasta nu ar avea nici o posibilitate de a se opune efectelor acestei compensări în cazul în care ar considera-o neîntemeiată sau ilegală. Astfel, această parte care a recepționat declarația ar fi lipsită de dreptul de proprietate asupra creanței sale pe motiv că aceasta a fost inclusă într-un exercițiu de compensare. Un atare mecanism ar presupune mai multe abuzuri în vederea lipirii de anumite creanțe a persoanelor de bună-credință.

În consecință, aceste persoane ar urma să se adreseze în instanțele de judecată, de exemplu pentru declararea nulității acestor compensări, însă până la momentul procedurii efectelor unei eventuale hotărâri judecătorești, cealaltă parte ar utiliza toate beneficiile rezultate din această compensare, de exemplu s-ar respinge cerința de validare a creanțelor față de acesta, așa cum a avut loc în speță. Din acest motiv, dreptul de apărare al părții de bună-credință devine unul ineficient datorită acestei prevederi legale.

E. Argumentarea pretensei încălcări a unui sau a mai multor drepturi garantate de Constituție

14. În ceea ce privește faptul că sintagma din Codul civil contravine art.46 și 127 din Constituție, notăm că prin aplicarea efectelor compensării imediat la recepționarea declarației de compensare, partea care a recepționat această declarație este pusă în fața unui fapt împlinit de pierdere a proprietății (creanței sale), chiar dacă această compensare este ilegală, de exemplu creanța supusă compensării nu întrunește condițiile prevăzută de lege, adică nu este certă, lichidă și exigibilă.

În acest sens, notăm că Art. 1 din Protocolul nr. 1 al CtEDO cuprinde trei reguli distincte. Prima regulă, care figurează în prima teză a primului paragraf, are un caracter general și enunță principiul dreptului la respectarea bunurilor. Cea de a doua regulă, cuprinsă în a doua teză a primului paragraf, se referă doar la privarea de „proprietate” și face obiectul anumitor condiții. Cea de a treia regulă, prevăzută la al doilea paragraf, recunoaște faptul că statele contractante au dreptul, inter alia, de a reglementa folosința bunurilor conform interesului general [Sporrong și Lönnroth împotriva Suediei, pct. 61; Iatridis împotriva Greciei (MC), pct. 55; J.A. Pye (Oxford) Ltd și J.A. Pye (Oxford) Land Ltd împotriva Regatului Unit (MC), pct. 52; Anheuser-Busch Inc. împotriva Portugaliei (MC), pct. 62; Ališić și alții împotriva Bosniei și Herțegovinei, Croației, Serbiei, Sloveniei și Fostei Republici Iugoslave a Macedoniei (MC), pct. 98; Immobiliare Saffi împotriva Italiei (MC), pct. 44; Broniowski împotriva Poloniei (MC), pct. 134; și Vistiņš și Perepjolkins împotriva Letoniei (MC), pct. 93].

Pentru a fi considerată compatibilă cu art. 1 din Protocolul nr. 1, ingerința trebuie să îndeplinească anumite criterii: trebuie să respecte principiul legalității și să urmărească un obiectiv legitim prin mijloace proporționale cu obiectivul urmărit [Beyeler împotriva Italiei (MC), pct. 108- 114].

Această abordare structurează metoda Curții de examinare a cazurilor în care este convinsă că art. 1 din Protocolul nr. 1 este aplicabil (a se vedea capitolul Aplicabilitatea art. 1 din Protocolul nr. 1 – „bunuri”). Constă într-o serie de etape succesive în care sunt abordate următoarele întrebări: A existat o ingerință în dreptul reclamantului la respectarea „bunurilor” sale? În cazul unui răspuns afirmativ, ingerința reprezintă o privare de proprietate? În cazul unui răspuns negativ, a fost pusă în discuție reglementarea folosinței bunurilor? În cazul în care măsurile care au afectat drepturile reclamantului nu pot fi clasificate drept privare de proprietate sau reglementarea folosinței bunurilor, situația în fapt din speță este interpretată de Curte din perspectiva principiului general al respectării „bunurilor”.

La caz, considerăm că prin impunerea efectului imediat al compensării, partea care recepționează declarația, chiar dacă este privat de dreptul de proprietate (adică există o ingerință în acest drept), nu poate pune în discuție această problemă, fiind pur și simplu lipsit de creanța sa prin faptul că ar fi făcut obiectul unei compensări.

15. În ceea ce privește faptul că sintagma din Codul civil contravine art.23 și art.26 din Constituție, notăm că restrângerile aduse printr-un text legislativ a cărui constituționalitate se verifică, nu întrunesc condiția referitoare la faptul că „sunt prevăzute de lege” (conform triplului

F. Lista documentelor relevante (dacă este cazul)

1. Încheierea judecătorei Chișinău, sediul Central nr.2i-465/22 din 23.11.2023 (copie).

G. Declarația și semnătura autorului sesizării

Declar pe propria onoare că informațiile prezentate Curții sunt veridice, pentru ce și semnez.

Anexe:

1. Procura nr.2-3846 din 03.11.2021.

Cu respect,

Costin R

Radu Costin

Șef al Departamentului

Primă instanță: Judecătoria Chișinău (sediul Central) (jud. Mariana Fondos-Frațman)
Dosarul nr. 2ri-706/23
2-22139710-02-2ri-14122023

ÎNCHEIERE

30 ianuarie 2024

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Chișinău

În componență:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Clim Eugeniu
Iorgov Steliana
Cojocarul Olga

examinând cererea depusă de către B.C. „MAIB” S.A. cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate,

în cadrul examinării cererii de recurs depusă de B.C. „MAIB” S.A.,

în cauza de insolvență a debitorului S.R.L. „Arbomax”, la contestația depusă de către B.C. „Moldova Agroindbank” S.A. împotriva creanțelor neadmise în tabelul definitiv al creanțelor de către administratorul insolvenței S.R.L. „Arbomax” în proces de insolvență Mazur Anna,

constată:

În procedura Judecătoriei Chișinău (sediul central) se află spre examinare cauza de insolvență intentată în privința societății cu răspundere limitată „Arbomax” în proces de insolvență.

La data de 29 martie 2023, B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A. a depus cerere de înaintare a creanțelor în cuantum de 64 238 188,23 lei ca creanțe garantate față de patrimoniul S.R.L. „Arbomax”.

În motivarea cererii privind admiterea creanțelor, B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A. a invocat că, conform contractului de credit nr.S190484/805 din 05.07.2019, în redacția acordurilor adiționale, BC „Moldova-Agroindbank” SA a deschis SRL „Arbomax” o linie de credit revolving pe termen mediu, cu limita datoriei în mărime de 3 000 000 USD sau echivalentul acestei sume totale sau parțiale în MDL. Termenul de valabilitate a creditului (data limită de rambursare) a fost stabilită de părți 03.02.2023.

Conform contractului de credit nr.S200938/805 din 29.09.2020, în redacția acordurilor adiționale, B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A. a acordat S.R.L. „Arbomax” un credit în sumă de 5 782 446 lei, cu termenul de achitare 29.09.2020. Pentru asigurarea rambursării creditelor primite, achitării dobânzii și plășilor aferente S.R.L. „Arbomax” a gajat/ipotecat în beneficiul B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A. mai multe bunuri, din contul cărora urmează a fi satisfăcute creanțele băncii în mod prioritar.

Banca pretinde că, la data de 28 februarie 2023, S.R.L. „Arbomax” are datorii față de B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A. în sumă totală de 64 238 188,23 lei, rezultate din: contractul de credit nr.S190484/805 din 05.07.2019 – 59 846 168,17 lei (creditul restant – 56 484 075,42 lei; dobândă restantă – 3 265 745,91 lei; datorii debitoriale - 96,346.84 lei); contractul de credit nr.S200938/805 din 29.09.2020 – 4 392 020,06 lei (creditul în termen 4 047 712,94 lei; creditul restant -121 658,13 lei; dobândă restantă – 222 648,99 lei).

La data de 10 mai 2023, a fost depus în instanța de judecată tabelul definitiv al creanțelor creditorilor împotriva patrimoniului debitorului din partea administratorului insolvenței S.R.L. „Arbomax”, Mazur Anna (f.d.236-239, Vol. IV).

Potrivit tabelului definitiv B.C. „Moldova Agroindbank” S.A. nu a fost admisă de către administratorul insolvenței spre a fi validată împotriva patrimoniului debitorului.

La data de 19 mai 2023, B.C. „Moldova Agroindbank” S.A. a depus contestație împotriva neadmiterii creanței în tabelul definitiv al creanțelor împotriva patrimoniului debitorului (f.d. 3-7, vol. V).

Prin încheierea Judecătorei Chișinău (sediul central) din 23 noiembrie 2023 s-a respins ca neîntemeiată contestația depusă de către B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A.

La data de 07 decembrie 2023, B.C. „MAIB” S.A. a declarat recurs împotriva încheierii Judecătorei Chișinău (sediul central) din 23 noiembrie 2023, solicitând să fie admis recursul, să fie casată integral încheierea, cu adoptarea unei decizii privind admiterea contestației împotriva tabelului definitiv al creanțelor S.R.L. „Arbomax” în partea creanței contestate și validarea B.C. „MAIB” S.A. în calitate de creditor garantat cu creanța sa față de S.R.L. „Arbomax” în sumă totală de 64,238,188.23 lei. Iar la data de 23 ianuarie 2024 B.C. „MAIB” S.A. a depus supliment la cererea de recurs.

Tot la data de 23 ianuarie 2024, reprezentantul B.C. „MAIB” S.A., Oleg Palii a depus cerere prin care solicită suspendarea executării încheierii Judecătorei Chișinău (sediul central) din 23 noiembrie 2023.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 23 ianuarie 2023 s-a respins ca neîntemeiată cererea înaintată de către reprezentantul BC „Moldova-Agroindbank” SA, Oleg Palii privind suspendarea executării încheierii Judecătorei Chișinău (sediul central) din 23 noiembrie 2023.

La data de 24 ianuarie 2024, reprezentantul B.C. „MAIB” S.A., Oleg Palii a depus în instanța de recurs o cerere în temeiul art. 12¹ din Codul de procedură civilă, prin care a solicitat sesizarea Curții Constituționale în vederea verificării constituționalității sintagmei „și produce efecte din momentul recepționării declarației” din prevederile art. 974 alin. (4) din Codul civil.

La data de 26 ianuarie 2024 administratorul insolvenței S.R.L. „Arbomax” Mazur Ana și reprezentantul acesteia, avocatul Lungu Vasile au depus explicații la recursul declarat de B.C. „MAIB” S.A. , prin care au solicitat să fie respins recursul și menținută încheierea Judecătorei Chișinău (sediul central) din 23 noiembrie 2023.

Iar la data de 29 ianuarie 2024 administratorul insolvenței S.R.L. „Arbomax” Mazur Ana și reprezentantul acesteia, avocatul Lungu Vasile au depus explicații la cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate, prin care au solicitat respingerea cererii depuse de B.C. „MAIB” S.A. cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Examinând materialele cauzei în raport cu cererea depusă de către B.C. „MAIB” S.A. cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate, Colegiul judiciar conchide asupra întrunirii condițiilor cumulative prevăzute la art.12¹ alin. (2) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 135 alin. (1) lit. a) al Constituției RM, Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

Potrivit dispozițiilor art.12¹ din Codul de procedură civilă, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

Aliniatul (2) din art.12¹ din Codul de procedură civilă, stipulează că, la ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție;

b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

(3) Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă pînă la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amîină pledoariile.

(4) Dacă nu sînt întrunite cumulativ condițiile specificate la alin.(2), instanța refuză ridicarea excepției de neconstituționalitate printr-o încheiere care poate fi atacată odată cu fondul cauzei.

(5) Instanța de judecată poate ridica excepția de neconstituționalitate doar dacă cererea de chemare în judecată sau cererea de apel a fost acceptată în modul prevăzut de lege ori dacă cererea de recurs împotriva hotărârii sau deciziei curții de apel a fost declarată admisibilă conform legii.

Totodată, potrivit hotărârii Curții Constituționale nr.2 din 09 februarie 2016, pronunțată în dosarul nr. 55b/2015 pentru interpretarea articolului 135 alin.(1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, în sensul articolului 135 alineatul (1) lit. a) și g) coroborat cu articolele 20, 115,116 și 134 din Constituție:

- în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională;

- excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu;

- sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza;

- judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

(1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin.(1) lit. a) din Constituție;

(2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

(3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

(4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

Până la adoptarea de către Parlament a reglementărilor în executarea prezentei hotărâri, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate se prezintă Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza, în temeiul aplicării directe a articolului 135 alineatul(1) lit. a) și g) din Constituție și astfel cum au fost explicate în prezenta hotărâre, în conformitate cu considerentele menționate în cuprinsul acesteia și al Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională.

Raportând aceste dispoziții la circumstanțele speței, Colegiul judiciar remarcă că acesta nu este împluternicit de a se expune asupra temeiniciei sesizării Curții Constituționale de către B.C. „MAIB” S.A., instanța de recurs reținînd doar faptul că actele normative indicate în sesizare intră în categoria actelor normative prevăzute expres și exhaustiv de art.135 din Constituția Republicii Moldova, excepția este ridicată de către reprezentantul recurentului care este parte la proces, prevederile contestate ar putea fi aplicate la soluționarea cauzei și nu există o hotărâre anterioară

a Curții Constituționale ce ar avea ca obiect prevederile contestate ale actelor normative vizate în sesizare.

Din aceste considerente, odată ce recurentul este îndreptățit de a sesiza Curtea Constituțională, iar sesizarea adresată Curții Constituționale urmează a fi expediată de către instanța de judecată, Colegiul judiciar conchide de a admite cererea depusă de către B.C. „MAIB” S.A. cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate și a expedia sesizarea Curții Constituționale pentru soluționarea excepției de neconstituționalitate.

În conformitate cu art.12¹, art. 269-270 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău,

d i s p u n e:

Se admite cererea depusă de către B.C. „MAIB” S.A. cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Se remite Curții Constituționale a Republicii Moldova sesizarea depusă de către B.C. „MAIB” S.A. cu privire la verificarea constituționalității sintagmei „și produce efecte din momentul recepționării declarației” din prevederile art. 974 alin. (4) din Codul civil.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele completului, judecătorul

Clim Eugeniu

Judecătorii

Ioșgov Steliana

Cojocaru Olga

